

ALTEERRA
GREEN WORLD RESEARCH

Beter weidevogelbeleid

voordracht NOU oktober 2010

Dick Melman

Foto: Danny Ellinger

Wanneer is weidevogelbeleid goed?

- duidelijke doelstellingen, voldoende middelen
- goede uitvoering, o.b.v. onderbouwde inzichten
- verificatie resultaten, bijstelling beleid/uitvoering
- draagvlak bij betrokkenen

Weidevogelbeleid, lange adem

- Relatienota (1975)
- Natuurbeleidsplan (1990)
- Dynamiek & vernieuwing (1996)
- Natuur voor mensen, ... (2000)
- Agenda vitaal platteland (2004)
- **Weidevogelverbond (2006)**
- Biodiversiteit werkt ... (2008)

Doelstellingen

In de tijd wisselend: hectare - aantallen

Doelstelling 2006 - 2010:

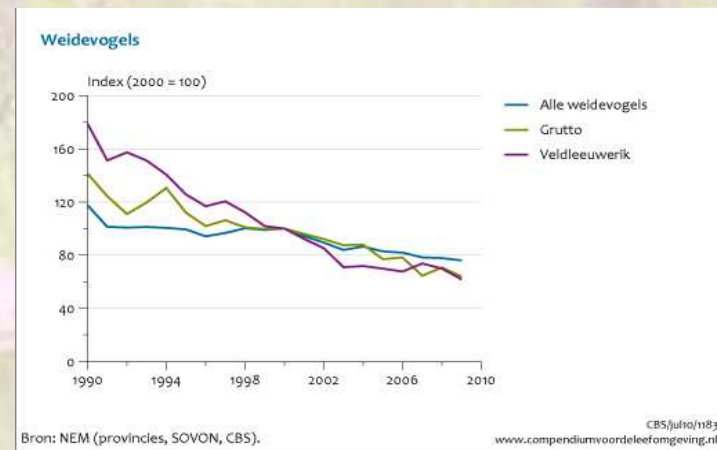
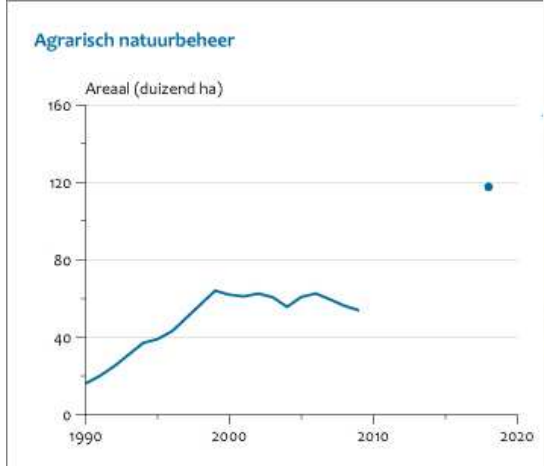
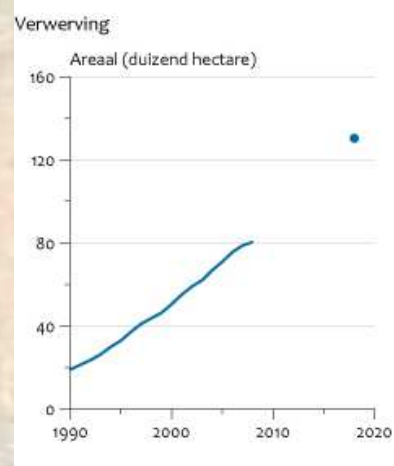
- Kwaliteit (250.000 ha gruttokwaliteit....)=> 50.000 grutto's

Nu:

- Behoud van een duurzame populatie (geen omvang, tijdstip)

Inzet middelen, resultaten

- Verwerving/beheer reservaten
- Beheerovereenkomsten
- Ambtelijke inzet

Wat is er niet goed gegaan? (ecologisch)

- Teveel perceelsgericht ipv gebiedsgericht
- Beheer gericht op kwantiteit, minder op kwaliteit
- Autonome ontwikkeling buiten weidevogelbeheer
 - Agrarisch
 - Maaidatum, snelheid, graslandverzorging,
 - Niet-agrarisch
 - Landschap, predatie, klimaat,
- Circa 40% van beheerd gebied ligt ongunstig (verstoord, te droog, hoge predatie) (Melman ea 2008)

Wat is er niet goed gegaan? (positionering)

■ Te veel boer gericht

- Vrijwilligheid, inpasbaarheid
- Onvoldoende regie op abiotische kwaliteit (ontwatering)
- Meer ondersteuning van boeren dan van natuur
- Productie & natuur: niet-combineerbaar

Wat is er niet goed gegaan? (onderzoeksbelangen)

■ Te weinig onderzoek

- holt achter de feiten aan
- inzichten worden niet goed in uitvoering vertaald
- geen goede monitoring
- onderzoeksambitie en beschikbare middelen verhouden zich niet tot elkaar

Wat is er wel goed gegaan?

- Agrarisch natuurbeheer maatschappelijke activiteit:
 - Omvangrijke boerenorganisatie (120 anv's)
 - Vast onderdeel van beheerregelingen (35.000 ha, 25-30 milj/jr)
 - 400.000 ha weidevogelzorg; 11.000 vrijwilligers; 14.000 boeren
 - Enkele honderden ambtenaren, onderzoekers, ...
 - Leerstoel
- Ca 20.000 ha reservaat (beheer 5 milj/jr)
- Veel kennis vergaard
- Integratieproces beheerders, beleid, onderzoek
- Denken over ruimtegebruik, positie mens & natuur

Wat nu: wat is beter beleid?

- duidelijke doelstellingen, voldoende middelen
- goede uitvoering, o.b.v. onderbouwde inzichten
- verificatie resultaten, bijstelling beleid/uitvoering
- draagvlak bij betrokkenen

Naar weidevogelkerngebieden
omdat:

- Na 35 jaar successen broodnodig
- Middelen geconcentreerd inzetten op de beste gebieden; geen water in de wijn
- Op naar een duurzame weidevogelstand (...)

Wat zijn kerngebieden?

- Actuele kwaliteiten?
 - hoge dichtheden
 - gunstige trend
- Potentiele kwaliteiten?
 - Aanpassen beheer, inrichting, ..
- Welke soorten, welke aantallen?
- Ruimtelijke rangschikking, bereikbaarheid?
- Draagvlak bij beheerders (TBO's, agrariers)?
- Relatie met omgeving (voorziene ontw.: landschap, predatie)

Kerngebieden: project 2010-2012

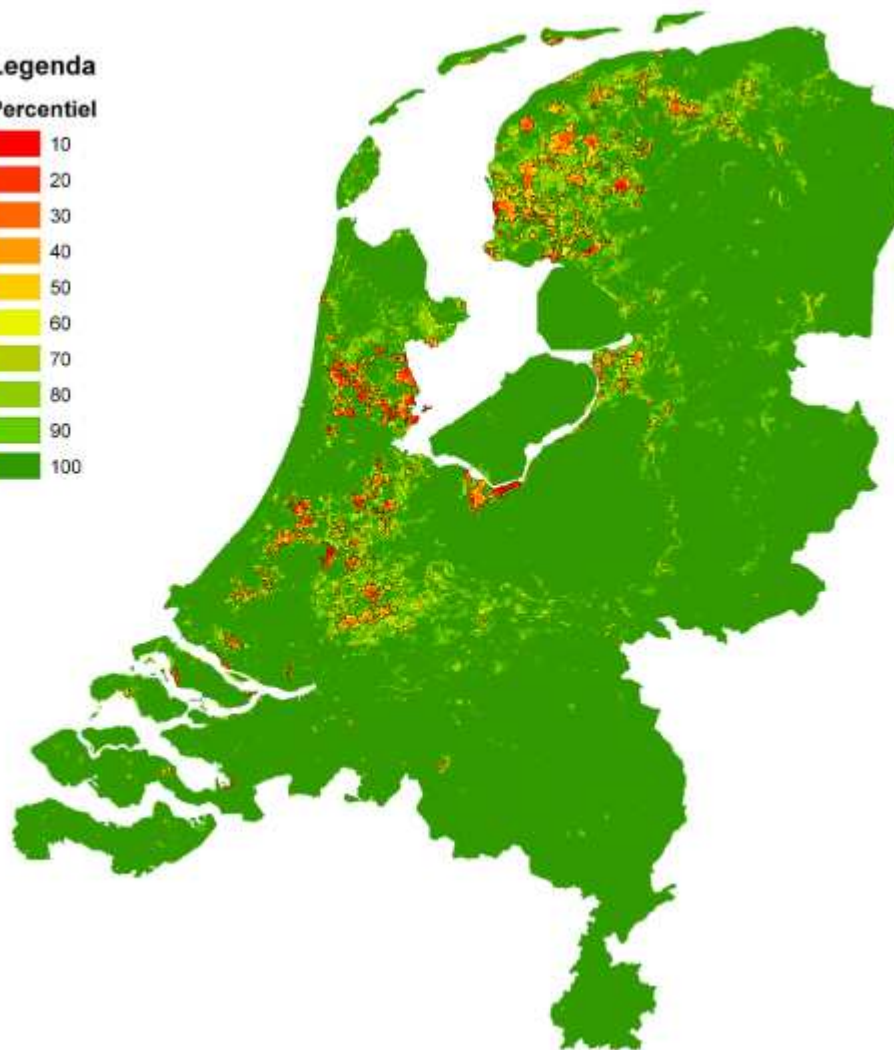
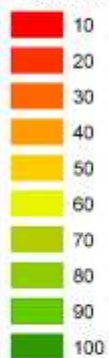
- Opdracht van LNV / kenniskring weidevogellandschap
- Uitvoering Alterra, SOVON, A&W, Novioconsult
- Voorwerk gedaan in 2009 (Alterra, Sovon)
- Een onderbouwde kaart als afwegingskader

Kerngebieden: eerste vingeroefeningen verspreiding van de grutto (dichtheid-percentielen)

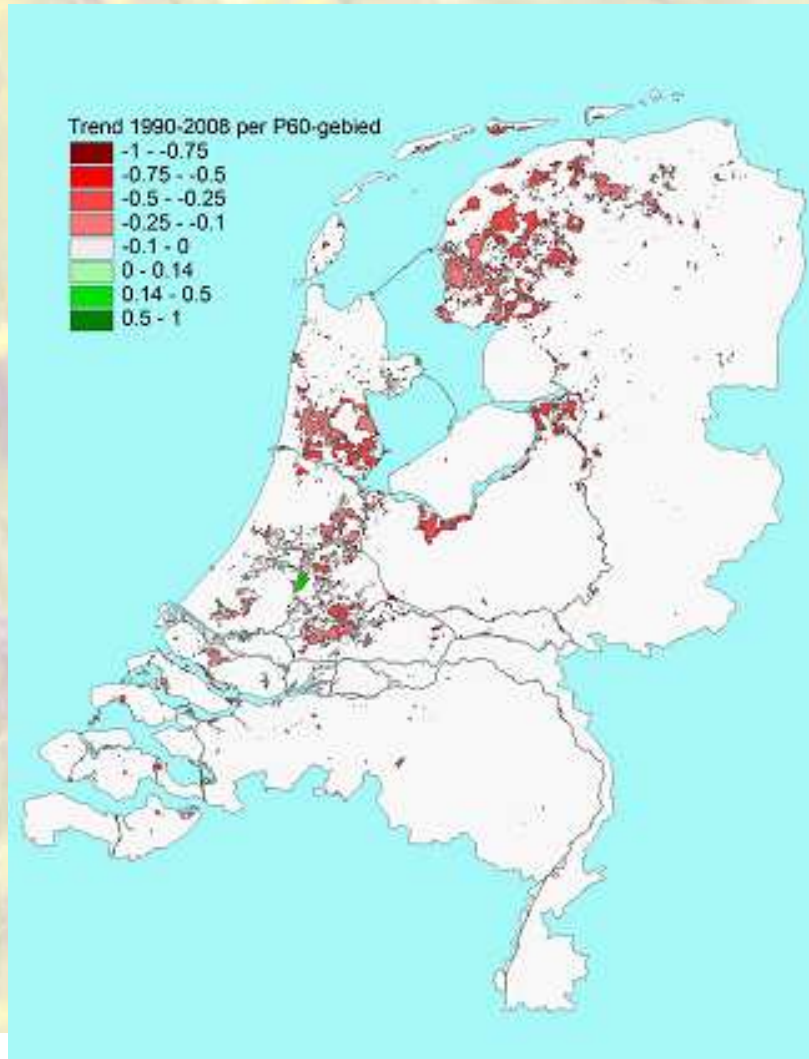
- Sterke concentratie..
- ..
vanzelfsprekende kerngebieden?

Legenda

Percentiel

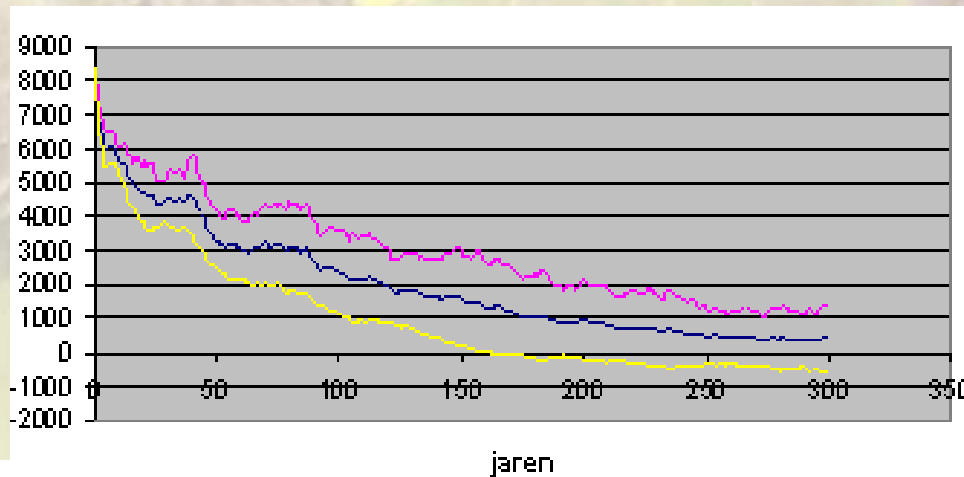
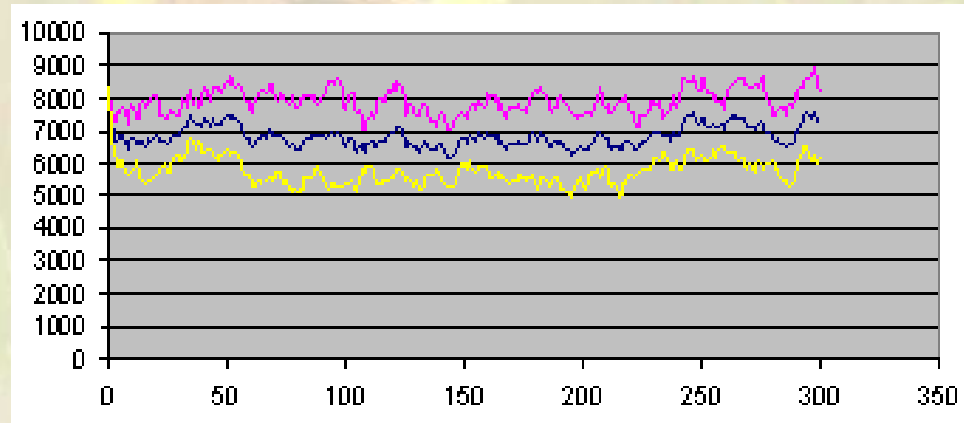
Trend: kernen minder vanzelfsprekend

De 50% met hoogste dichtheden
nergens positieve trend

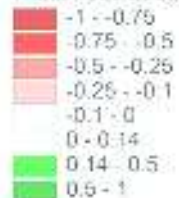
Gebiedskwaliteit bepalend voor beheereffect vaste beheerinspanning, verschillende gebiedskwaliteit

- Beheer geconcentreerd in goede gebiedskwaliteit
- Beheer niet geconcentreerd in goede gebiedskwaliteiten

Kerngebieden: welke soorten zijn geholpen?

Trend 1990-2008 per P60 gebied

Op hoofdlijnen hebben weidevogelsoorten dezelfde verspreiding, en detail zijn verschillen aanzienlijk

Soort	Aandeel (%)
Grutto	50
Tureluur	21
Slobeend	19
Scholekster	15
Kievit	13
Veldleeuwerik	2

Omvang kerngebieden: beperking budget

Goed beheer (Schotman & Melman 2006):

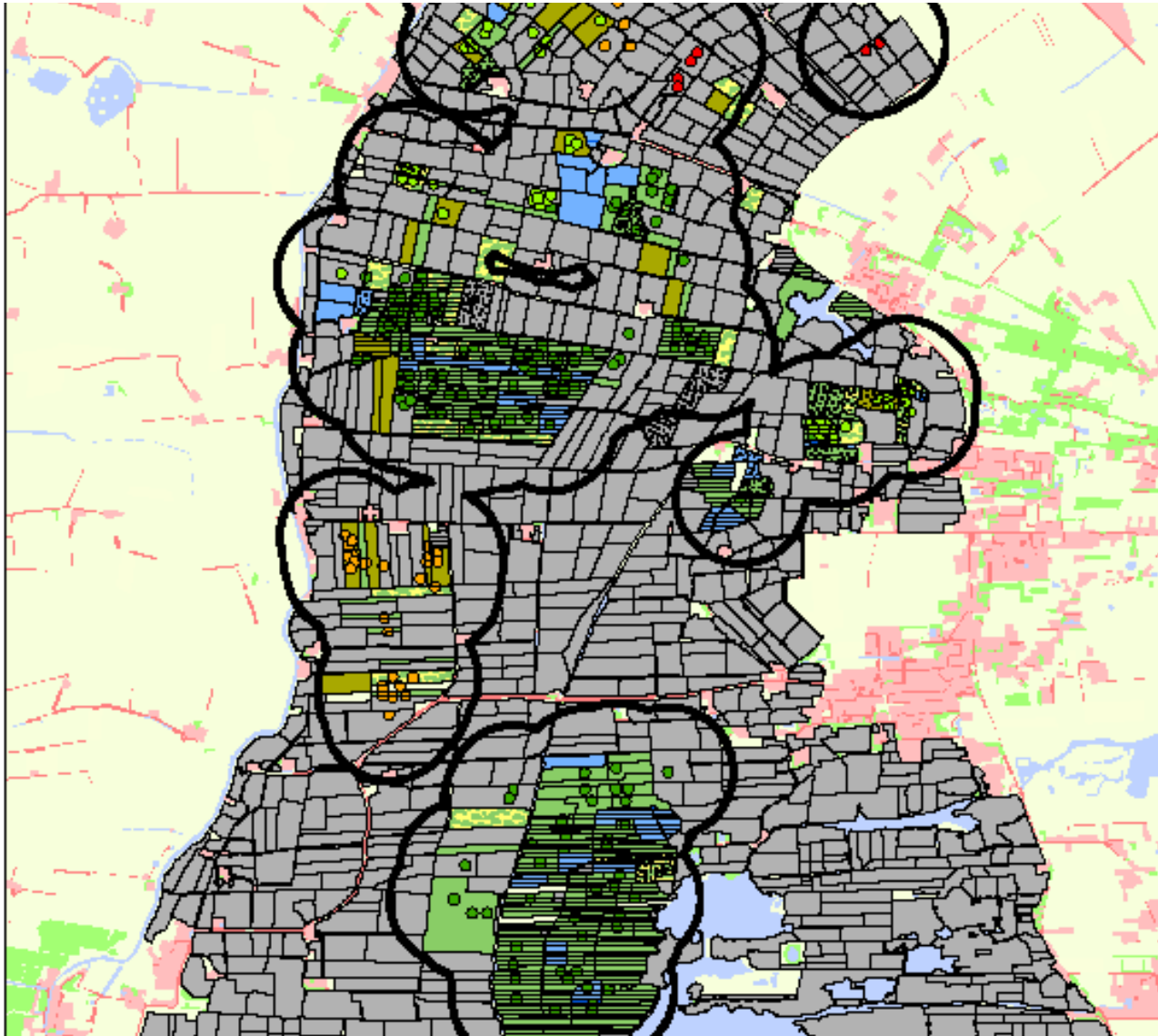
20% >15 juni; 20% >1 juni; 60% licht beheer

Kosten (afh wijze van planning) ca €250-600/ha.jr

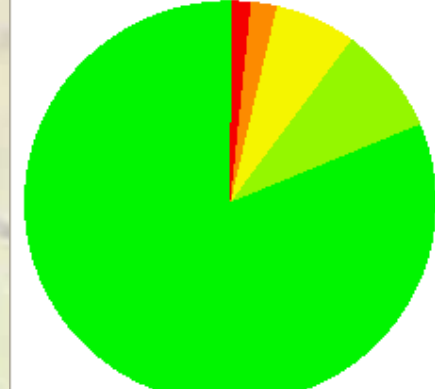
35 miljoen: goed voor 50.000 – 120.000 ha

(2006-ambitie: 280.000 ha)

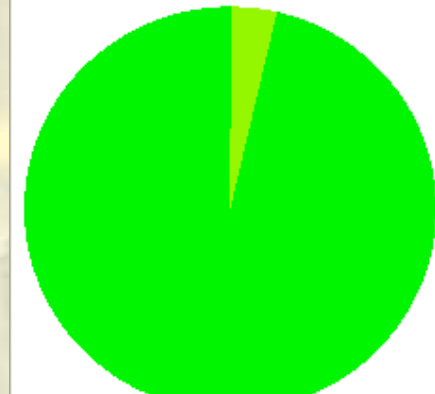
Zorgvuldige mozaïekplanning van belang: Voorbeeld verbetering mozaïek mbv hergroei

Mozaïekplanning en evaluatie mbv Beheer-op-Maat (alterra-rapp 1361)

Alleen contractgebied

+ hergroei gepland

Veilige territoria

Niet Veilige ter.

Wat moet er in kerngebieden gebeuren?

- Abiotiek in orde houden/brengen
- Landschappelijke openheid, in aangrenzend gebied
- Beheer langjarig regelen
- Planologisch vastleggen

Wat is er al geregeld? Wat moet geregeld? (I)

- Kerngebieden worden uitgewerkt (sommige provincies al bezig; afstemming niet geregeld)

=> Naar landelijke samenhang

- Planologische vastlegging buiten reservaten: niet

=> Naar een provinciale Ruimtelijke Verordening
WV

- Beheer zesjarig;

=> Langjarigheid regelen, (opnemen nieuwe inzichten mogelijk)

Wat is er al geregeld? Wat moet geregeld?

(II)

- Beheervereisten: voor Grutto redelijk in beeld, maar slechts gedeeltelijk in SNL opgenomen

=> Beheervereisten volledig in regeling opnemen (omvang, kwaliteit, configuratie)

- Aandacht tot nu gefocust op Grutto:

=> Beheereisen andere wv-soorten in beeld brengen

Wat is er al geregeld? Wat moet geregeld? (III)

- Monitoren nog niet geregeld

=> Monitoren:

- Weidevogelontwikkeling
- Beheer (omvang, kwaliteit, configuratie)

- Onderbouwend onderzoek niet geregeld

=> Onderbouwend onderzoek

- Leiden de inspanningen tot duurzame wv-stand?
- Kosteneffectiviteit inspanningen
- Evaluatie, bijstelling uitvoering/beleid

Wat is er al geregeld? Wat moet geregeld? (IV)

■ Financien:

- Verwerving: heeft de wind tegen
- Boeren: krijgen grotere verantwoordelijkheid
- Begroting 2011: Verwerving: 140 M€

Inrichting: 120 M€

Beheer: 165 M€

(ca 30-35 M€ voor weidevogels)

=> Duidelijk doel stellen, voldoende financiën reserveren;
maximaal op kerngebieden richten

=> Gebieden die niet voldoen: afbouwen

Wat is er al geregeld? Wat moet geregeld? (V)

- Realistisch tijdpad
- Draagvlak behouden, uitbouwen
- Communicatie, over en weer

